31.10.2019

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto HE 29/2019 vp

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon asiasta eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

JHL pitää kannatettavana hallituksen tavoitetta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistamisesta. Palvelujen järjestämisen siirtyminen jatkossa kuntia suuremmille kokonaisuuksille helpottaa palvelujen rahoittamista ja järjestämistä ja tasoittaa maan eri osien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja. Terveyserot Suomessa ovat suuret ja hoitoon pääsy vaihtelee liian paljon asuinpaikasta riippuen. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhoidon integraatiossa on puutteita. Hallitus on käynnistänyt tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman, millä pyritään vastaamaan keskeisiin perustason sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmiin.

Maakuntien kehittämis- ja käyttöönottohankkeiden toteutukselle ollaan varaamassa rahoitus valtionavustuksena tuleville vuosille. Alussa palvelut ovat kuitenkin kuntien vastuulla. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat kuntien menoista merkittävän osan ja kuntien rahoitus onkin varmistettava, jotta ne pystyvät vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisesta ja kehittämisestä tavoitteiden mukaisesti.

JHL katsoo, että sosiaali- ja terveyspalveluita uudistettaessa

1. Perusterveydenhuollon 7 päivän hoitotakuu on keskeisessä roolissa. Lääkäreitä tarvitaan, mutta myös henkilökunnan työnjakoon on kiinnitettävä huomiota. Esimerkiksi toimistotyöntekijöitä voidaan tarvita hoitamaan kirjaamis- ja muita tehtäviä, joista säästyvä aika lääkäri- ja hoitohenkilökunnalta voidaan kohdistaa asiakkaille. Uudistus tulee suunnitella yhdessä henkilöstön kanssa.

   Toimiva perusterveydenhuolto edellyttää riittävän laajaa palveluverkostoa. Teknologia ja digitaalisuus tuottavat uusia innovaatiota ja malleja ja näistä voi olla apua erityisesti haja-asutusalueella etävastaanotto- ja muilla vastaavilla ratkaisuilla.

2. Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio on toteutettava. Monet erityisesti paljon palveluita käyttävät tarvitsevat sekä sosiaali- että terveyspalveluita. Perustason palvelut on saatava joustavasti samasta paikasta moniammatillisen tiimin toteuttamina, mutta laajoja erikoislääkärien palveluita ei tarvita sosiaali- ja terveyskeskuksissa. Joustava ketju perus- ja erikoistason palveluiden välillä on oltava kunnossa ja tiedonkulku eri toimijoiden välillä on varmistettava toimivilla tietojärjestelmillä ja teknologisilla ratkaisuilla.

3. Ennaltaehkäisevät palvelut vaativat lisäpanostusta (rahoitusta) alkuvaiheessa, mutta tuottavat säästöjä myöhemmin, kun raskaammilta toimenpiteiltä voidaan välttyä. Matalan kynnyksen palvelut voidaan toteuttaa sosiaali- ja terveyskeskuksissa, mutta myös muualla, kuten varhaiskasvatuksessa, koulussa tai järjestöjen tuottamissa palveluissa. Yhteistyötä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa tulee vahvistaa ja näiden rahoitus varmistaa.

JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Sörnäisten rantatie (Sörnäs strandväg) 23, 00500 Helsinki, PL/Pb 101, 00531 Helsinki
Puh/Tfn 010 7703 330
JHL – Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena
Puh/Tfn 010 770 31, Telefax 010 7703 330
www.jhl.fi

Virhe.

Tuntematon asiakirjan ominaisuuden nimi.

Ennaltaehkäisyä on myös esimerkiksi kuntien tuottamat kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä esteetön ympäristö, mikä mahdollistaa palvelujen käyttämisen kaikille ryhmille.

4. Kustannustietoisuus on tärkeää, mutta palveluita ei voi suunnitella kustannukset edellä. Rahoituksen on oltava jatkuvaa niin, että palveluita voidaan suunnitella ja toteuttaa pitkäjänteisesti, ettei hyväksi havaittua toimintamallia jouduta lopettamaan hankerahoituksen päättyessä. Erityisesti sosiaalipalveluissa haasteellista on se, että ennaltaehkäisevistä ja matalan kynnyksen palveluista saatavat kustannussäästöt voivat näkyä vasta vuosien tai vuosikymmenien päästä. Hyvää ennaltaehkäisyä on esimerkiksi panostaminen neuvola- tai koulukuraattoritoimintaan tai varhaiskasvatuksen ryhmäkokoihin.

5. Teknologia ja digitaalisuus ovat tulevaisuudessa entistä suuremmassa roolissa. Niiden kehittäminen ja käyttöönotto vievät runsaasti sekä taloudellisia että henkilöresursseja, mutta parhaimmillaan niiden avulla aikaansaadaan tehokkaampaa palvelua ja parempaa vaikuttavuutta. On kuitenkin muistettava huolehtia käyttäjien (niin henkilöstön kuin asiakkaiden) digitaitojen erilaisuudesta ja kiinnitettävä huomiota teknisten ratkaisujen käytettävyyteen.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

Liite: JHL:n sote-linjaukset hallitusohjelmasta

Lisätiedot: Erityisasiantuntija Sari Bäcklund, sari.backlund@jhl.fi p. 050 377 8894